

ЗЛОЧИН У БРАДИНИ – ОПШТИНА КОЊИЦ

26.05.1992. ГОДИНЕ

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ЕТНИЧКИ САСТАВ СТАНОВНИШТВА КОЊИЦА

Општина Коњиц се налази у југозападном дјелу Босне и Херцеговине. Граничи се са општинама: Калиновик, Трново, Хаџићи, Крешево, Фојница, Горњи Вакуф, Прозор, Јабланица, Мостар и Невесиње. Површина општине износи 1.144,45 km²

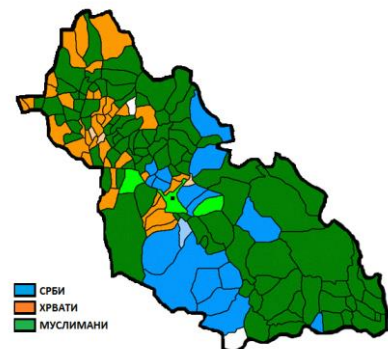
Општина је била састављена од 28 мјесних заједница: Бијела, Борци, Брадина, Булатовићи, Бутуровић Поље, Центар, Челебићи, Чуховићи, Доње Село, Џанићи, Џепи, Главатичево, Горани, Грабовци, Јасеник, Лисичићи, Невиздраци, Ново Насеље, Оџаци, Ораховица, Парсовићи, Подорашац, Покојиште, Сеоница, Солакова Кула, Спиљани, Стари Град, Трешаница. У овим мјесним заједницама су се налазила следећа насељена мјеста: Аргуд, Бале, Баре,

Географски положај општине Коњиц

Бармиш, Бијела, Бјеловчина, Блаце, Блучићи, Борци, Бождаревићи, Брадина, Брђани, Будишња Раван, Буковица, Буковље, Булатовићи, Бушчак, Бутуровић Поље, Церићи, Црни Врх, Челебићи, Челина, Чесим, Чичево, Чуховићи, Добричевићи, Долови, Дољани, Доња Вратна Гора, Доње Село, Доње Вишњевице, Доњи Чажан, Доњи Градац, Доњи Невиздраци, Доњи Пријеслоп, Дошчица, Дубочани, Дубравице, Дудле, Дужани, Џајићи, Џанићи, Џепи, Фаланово Брдо, Гакићи, Гаљево, Главатичево, Гобеловина, Горани, Горанско Поље, Горица, Горња Вратна Гора, Горње Вишњевице, Горњи Чажан, Горњи Градац, Горњи Невиздраци, Гостовићи, Грабовци, Градељина, Грушћа, Хасановићи, Херићи, Хоматлије, Хомоље, Хондићи, Идбар, Јасеник, Јаворик, Језеро, Жежепросина, Јошаница, Кале, Кањина, Кашићи, Коњиц, Костајница, Кото, Крајковићи, Кралупи, Кртићи, Крупац, Крушћица, Кула, Лађаница, Лисичићи, Локва, Лука, Лукомир, Лукшије, Љесовина, Љубача, Љута, Младешковићи, Мокро, Мркосовице, Обреновац, Обри, Оџаци, Ораховица, Орлиште, Отележани, Овчари, Пачерани, Парсовићи, Плавузи, Подхум, Подорашац, Покојиште, Поље Бијела, Пожетва, Превље, Радешине, Раотићи, Расвар, Разићи, Реџићи, Реповци, Реповица, Рибари, Рибичи, Сељани, Сеоница, Ситник, Славковићи, Солакова Кула, Сопот, Спиљани, Стојковићи, Стргонице, Студенчица, Султићи, Свиљенча, Шуњи, Тиње, Товарница, Требоје, Трешњевица, Трусуна, Тухобићи, Турија, Угошће, Велуша, Виноште, Врбљани, Врци, Врдоље, Забрђани, Забрђе, Загорице, Засливље, Зукићи.

Према резултатима пописа из 1991. године у Коњицу је живјело 43.878 становника, националну структуру су чинили: Срби 6.620 (15,1%), Хрвати 11.513 (26,2%), муслимани 23.815 (54,3%), Југословени 1.358 (3,1%) и остали и непознато 572 (1,3%)¹. Срби су чинили већину у 17 насеља, Хрвати у 40, муслимани у 92 и два насеља су била ненасељена.

¹ <http://www.statistika.ba/>

Према резултатима пописа из 2013. године у Коњицу живи 25.148 становника, националну структуру чине: Срби 355 (1,4%), Хрвати 1.553 (6,2%), Бошњаци 22.486 (89,4%), остали и непознато 754 (3,0%)². Срби чине већину у три насеља, Хрвати у 17, Бошњаци у 125 и 23 насеља су ненасељена.

Брадина је мјесто у општини Коњиц. Укупна површина насеља износи 19,67 km². Према попису становништва из 1991. године у Брадини је живјело 665 становника, националну структуру становника су чинили: Срби 603 (90,7%), Хрвати 32 (4,8%), муслимани 16 (2,4%), Југословени 12 (1,8%) и остали и непознато два (0,3%). Према резултатима пописа становништва из 2013. године у Брадини живи 72 становника, националну структуру становника чине: Срби три (4,2%), Хрвати три (4,2%) и Бошњаци 66 (91,7%)³.

Географски положај Брадине

ОПИС ДОГАЂАЈА

Већ од почетка 1991. године започео је притисак на српско становништво у општини Коњиц. То се огледало кроз сталне пријетње, малтретирања, медијске наступе и отпуштање с посла. Већи дио српског становништва у првој половини 1992. године отишао је из града и склонио се у околна српска села. У Коњицу је 18. априла 1992. године стигло око 100 људи из сплитске добровољачке сатније, што је био додатни страх за српски народ који је 20. априла 1992. године започео масовно исељавање из града Коњица у околна села.⁴

О исељавању из Коњица у околна српска села говоре изјаве свједока. Тако свједок Куљанин Ратко наводи сљедеће: „Већ 20. априла 1992. године у Коњицу су се појавиле паравојне муслиманске и хрватске формације које су уливале страх међу српско становништво што је довело до масовног бјежања Срба из Коњица. У мој стан у Коњицу три пута су упадали припадници муслиманско-хрватских оружаних формација и вршили претрес стана, малтретирани су ме и тјерали ме да сво српско обиљежје избацам из стана и бацам у Неретву. Због тога сам био принуђен да напустим Коњиц и одем код родитеља у Брадину. Брадина је већ тада била у окружењу и излази из ње били су затворени. Тунел на путу Брадина – Коњиц био је минираан. Захваљујући једном пријатељу, муслиману из Коњица, успио сам да прођем блокаде и стигнем до Брадине.“⁵

Након што су 20. и 21. маја 1992. године извршени напади на српска села Бјеловчина и Доње Село, 25. маја 1992. године нападнута су српска села на подручју Брадине. Напад су извршили

² <http://www.statistika.ba/>.

³ <http://www.statistika.ba/>.

⁴ Извјештај о учињеном кривичном дјелу, ЦЈБ Требиње, број: КУ-244/07 од 20.08.2007. године.

⁵ Записник о саслушању свједока Куљанин Ратка, Окружни суд у Београду, број: Кри 1503/94 од 31.10.1994. године.

припадници ТО тзв. Републике БиХ и ХВО-а са око 3.500 наоружаних људи. Након 48 часова борби, а пошто су бројно били надјачани, Срби су предали оружје.⁶

Неки од Срба који су бранили село покушали су се извући, али су касније ухваћени. Мркајић Момир о томе свједочи сљедеће: „У моменту када је Брадина заузета био сам у групи на мјесту Мали Иван и одатле сам видио како горе куће у Брадини. Из села је стигао курир и рекао да Хрвати и муслимани пале куће, убијају, кољу и силују. Моја група је одлучила да пође према Калиновику. Успут смо се срели са другом групом која је бранила Брадину те, када смо се спојили, укупно нас је било 37. Послије пет дана, односно 31. маја увече, гладни, жедни и исцрпљени од кретања стигли смо до села Љута на око три до четири километра до Калиновика. Ту су нас на превару заробили муслимани. Одмах су нам везали руке и почели да нас туку те су нас тако испребијане пребацили у ОШ у селу Шабићи.“⁷

Напад на Брадину помињан је и пред Хашким трибуналом у предмету против Делалић Зејнила и др, гдје је констатовано да је напад на Брадину изведен 25. и 26. маја 1992. године, након неуспјеха преговора. Многи свједоци су изјавили да је село гранатирано касно поподне и увече 25. маја и да су се затим појавили војници и у маскирним и у црним униформама, који су пуцали из оружја и палили куће. Велики број становника покушао је бјежати, а неки су се повукли у центар села. Те људе су, ипак, у различито вријеме око 27. и 28. маја ухапсили војници ТО-а, ХВО-а и МУП-а и полиције. Брадинском операцијом је руководио Звонко Зовко, а МУП је био одговоран за притварање људи који су током ње ухапшени, као и за запљену оружја.⁸

Након заузимања Брадине у логор „Челебићи“ одведено је око 280 одраслих мушкараца, док је око 500 жена, дјеце и старца одведено у „Спортско-рекреациони центар“ у Коњицу. Након довођења ових српских цивила у ове логоре започео је терор над овим лицима, без разлике на њихов пол и године живота. Поред мушкараца у логору „Челебићи“ више времена је задржано и осам жена које су мучене и вишеструко силоване.⁹

Из изјава свједока видљиво је да је напад од 25. маја 1992. године био други напад, а да су претходно муслимани већ почетком маја око села поставили барикаде након чега су усљедили преговори и први напад средином маја којег су мјештани Брадине успјели да одбију. У међувремену, заказани су и нови преговори за 25. мај, али је тада усљедио нови, далеко јачи напад.¹⁰

Над ухапшеним цивилима српске националности примјењивани су разноврсни облици мучења, тортуре и злостављања. Окрутно и нечовјечно понашање праћено је уништавањем, паљењем и пљачкањем имовине. Посебно нехуман је био однос према женама које су биле подвргнуте сексуалном иживљавању и злостављању.¹¹

---

⁶ Кривична пријава, ЦСБ Сарајево, број: КУ-29/93 од 14.03.1993. године.

⁷ Записник о саслушању свједока Мркајић Момира, Основни суд у Невесињу, број: Кри-16/94 од 25.06.1994. године.

⁸ Првостепена пресуда МКСЈ у предмету Делалић Зејнил и др, број: ИТ-96-21-Т од 16.11.1998. године.

⁹ Кривична пријава, ЦСБ Сарајево, број: КУ-29/93 од 14.03.1993. године.

¹⁰ Записник о саслушању свједока Куљанин Велимира, Основни суд у Илици, број: Кри 66/94 од 18.09.1994. године.

¹¹ Извјештај о учињеном кривичном дјелу, ЦБ Требиње, број: КУ-244/07 од 20.08.2007. године.

Остаци српских кућа у Брадини

Злостављање и убијање српских цивила у Брадини започето је одмах након пада овог села, а о чему свједоче изјаве свједока. Према изјави свједока Радована Мркајића, чим су упали у село, војници су све становнике истјерали из својих кућа, а онда су редом започели са паљењем кућа. На лицу мјеста испред својих кућа убијени су Куљанин Милорад, Глигоревић Боро и Лукајић Раде.¹²

И свједок Никола Мркајић у својој изјави свједочи о егзекуцијама након заузимања Брадине: „Након што су заузели Брадину, удружене муслиманске и хрватске снаге једну групу мјештана Срба су довели у центар Брадине и стријељали двојицу Живака и Вујичића, а мало касније су стријељали Куљанин Драгу. Остале су одвели у логор у Челебићима.“¹³

Свједок Борислав Копривица је изјавио сљедеће: „Напад на Брадину извршен је 25. маја године и трајао је до 14 часова 26. маја 1992. године. Након што сам ухапшен, мене и мог зета су одвели до магистрале и онда смо били принуђени да испружимо руке и раширимо ноге уз неки зид. Скинули су нас и више војника нас је ударало. Муслимански војници су нас крвнички тукли, мени су ставили цијев у уста од пушке, тукли су ме електричним каблом и кундацима од пушке. Био сам сав крвав и у несвијести. Као кроз маглу сјећам се да су нас ставили на неки камион и одвели у логор „Челебићи“.

У „Челебићу“ су нас стражари крвнички тукли, а ноћу су изводили једног по једног и онда смо чули само јауке, а кад би заробљеници били враћени у хангар, били су полумртви од батина. У логору се дешавало чак и то да су тјерали рођену браћу на орални секс. Мушкарцима су везали штапин око цијелог тијела, па и полног органа и тјерали их да трче по хангару. Тјерали су заробљенике да се међусобно туку, стављали им усијане ножеве под грло, а неки од заробљеника су умрли од ове тортуре. Српске жене из Брадине које су биле одвојене од нас у логору свакодневно су силоване.

---

¹² Записник о саслушању свједока Мркајић Радована, Окружни суд у Београду, број: Кри 113/96 од 23.01.1996. године.

¹³ Изјава Мркајић Николе, од 03.06.2008. године.

Приликом напада на Брадину убијен ми је брат и седамнаестогодишњи син.“¹⁴

О мукама које су прошли становници Брадине свједочи и Јеленко Куљанин који је, између осталог, рекао: „Стављали су нам нож под грло и пријетили клањем. Приликом извођења из зграде био је формиран шпалир од војника у дужини од 15 до 20 метара те су нас они тукли свим и свачим док смо пролазили. Падали смо у несвијест и јаукали од болова. Када су нас утоварили у камион један од војника почео је да пуца рафално по средини камиона те је убио Драгана Вујичића и још тројицу теже ранио. Цијелим путем на камиону су нас тукли, сви смо били у крви.“¹⁵

Након заузимања, жене из Брадине су биле посебно изложене тортури и сексуалном насиљу, а неке од њих су и убијене. Један од бројних случајева описао је свједок Мркајић Саво који је рекао да су Куљанин Босу одвели у шуму, силовали, а након тога изболи ножем и оставили је ту мртву.¹⁶

Потребно је нагласити и то да је о злочинима над Србима из Брадине била упозната међународна заједница. Генерални секретар Уједињених нација поднио је извјештај Савјету безбједности УН већ 2. јуна 1992. године о овим злочинима, али ништа није предузето о овом питању. Треба рећи да је, иако је Брадина углавном српско село, у њој рођен један од највећих српских крвника Анте Павелић.

МАСОВНЕ И ПОЈЕДИНАЧНЕ ГРОБНИЦЕ У БРАДИНИ

Након рата на подручју општине Коњиц ексхумирано је 79 тијела убијених Срба из појединачних гробница те три масовне гробнице са 30 тијела. Највећа масовна гробница са 22 тијела налазила се у дворишту Цркве Вазнесења Господњег у Брадини. Ова црква је након напада на Брадину била уништена и у њено двориште су закопавани убијени Срби. Ексхумација масовне гробнице у Брадини је извршена 25-27. априла 1998. године, а у њој су пронађени посмртни остаци сљедећих лица:

1. Глигоревећ (Мирко) Боривоје,	12. Куљанин (Реља) Раденко,
2. Жужа (Божидар) Бранко,	13. Куљанин (Драго) Миленко,
3. Драганић (Бошко) Недељко,	14. Жужа (Стево) Јован,
4. Жужа (Стево) Тодор,	15. Миљанић (Саво) Гојко,
5. Куреш (Томо) Богдан,	16. Глигоревећ (Јован) Никола,
6. Ђорђић (Петар) Марко,	17. Куљанин (Симо) Драго,
7. Вујичић (Јово) Мирослав,	18. Мркајић (Васо) Мирко,
8. Куљанин (Боривој) Слободан,	19. Куљанин (Пајо) Милорад,

¹⁴ Записник о саслушању свједока Копривица Борислава, Окружни суд у Зрењанину, број: Кри 77/94 од 18.01.1995. године.

¹⁵ Изјава Куљанин Јеленка.

¹⁶ Записник о саслушању свједока Мркајић Саве, Основни суд у Илици, број: Ки 43/93 од 26.07.1993. године.

9. Глигоревић (Павле) Петко,
10. Живак (Страхиња) Слободан,
11. Копривица (Ђуро) Срђо,

20. Живак (Страхиња) Велимир,
21. Вујичић (Петар) Васо,
22. Куљанин (Бранко) Горан.

Ексхумација српских жртава из Брадине из масовне гробнице у дворишту Цркве Вазнесења Господњег

ЖРТВЕ

Према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица током напада на српско насеље Брадину крајем маја 1992. године убијено је 38 лица.

Табела Смртно страдали српски цивили у Брадини крајем маја 1992. године

РБ	ID ¹⁷	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	8517	Вујичић	Петар	Васо	1958.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
2.	9855	Вујичић	Јово	Мирослав	1962.	27.5.1992.	Убијен након заробљавања у логору у Челебићима
3.	39240	Глигоревић	Мирко	Боривоје	1937.	27.5.1992.	Убијен на лицу мјеста
4.	39234	Глигоревић	Лазар	Малина	1912.	29.5.1992.	Виђена мртва након напада на

¹⁷ ID представља број под којим се жртва налази у електронској бази Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

РБ	ID ¹⁷	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							Брадину и од тада се води као нестала
5.	7628	Глигоревих	Јован	Никола	1948.	26.5.1992.	
6.	8509	Глигоревих	Павле	Петко	1934.	27.5.1992.	Убијен након заробљавања у логору у Челебићима
7.	39235	Глигоревих	Спасоје	Савета	1905.	26.5.1992.	Виђена мртва након напада на Брадину и од тада се води као нестала
8.	36798	Драганић	Бошко	Недељко	1954.	26.5.1992.	
9.	15149	Ђорђић	Страхиња	Данило	1962.	27.5.1992.	Заробљен на Бјелашници приликом покушаја преласка на слободну територију те је убијен
10.	21038	Ђорђић	Петар	Марко	1940.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
11.	9932	Живак	Страхиња	Велимир	1961.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
12.	11743	Живак	Саво	Веселко	1970.	26.5.1992.	
13.	10092	Живак	Анђелко	Здравко	1963.	26.5.1992.	
14.	9933	Живак	Страхиња	Слободан	1957.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
15.	13620	Живак	Чедо	Томислав	1972.	26.5.1992.	
16.	12893	Жужа	Божидар	Бранко	1964.	27.5.1992.	Рањен те је убијен након заробљавања
17.	1141	Жужа	Трифко	Васо	1957.	26.5.1992.	
18.	11120	Жужа	Стево	Јован	1928.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
19.	10086	Жужа	Стево	Тодор	1933.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
20.	27277	Копривица	Борислав	Његош	1974.	26.5.1992.	
21.	326	Копривица	Ђуро	Срђо	1949.	27.5.1992.	Убијен након заробљавања
22.	237	Куљанин	Драго	Гојко	1963.	26.5.1992.	
23.	317	Куљанин	Бранко	Горан	1966.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
24.	228	Куљанин	Симо	Драго	1924.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
25.	246	Куљанин	Драго	Миленко	1967.	26.5.1992.	
26.	39312	Куљанин	Пајо	Милорад	1925.	27.5.1992.	Убијен на лицу мјеста
27.	210	Куљанин	Васо	Недељко	1958.	27.5.1992.	Рањен те је убијен након заробљавања
28.	264	Куљанин	Реља	Перо	1965.	26.5.1992.	
29.	39329	Куљанин	Максим	Петко	1930.	27.5.1992.	Нестао приликом покушаја преласка на

РБ	ID ¹⁷	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							слободну територију
30.	255	Куљанин	Реља	Раденко	1959.	26.5.1992.	Убијен на лицу мјеста
31.	8489	Куљанин	Ђуро	Ратомир	1914.	27.5.1992.	Запаљен заједно са кућом
32.	362	Куљанин	Боривоје	Слободан	1960.	26.5.1992.	
33.	353	Куљанин	Радован	Сретко	1960.	26.5.1992.	
34.	371	Куреш	Томо	Богдан	1923.	27.5.1992.	Убијен након заробљавања
35.	10085	Мркајић	Васо	Мирко	1933.	26.5.1992.	Убијен након заробљавања
36.	27852	Мркајић	Мирко	Радован	1939.	25.5.1992.	
37.	1474	Мркајић	Саво	Спасоје	1958.	26.5.1992.	
38.	16274	Мркајић	Мирко	Зоран	1957.	26.5.1992.	

Споменик српским жртвама у Брадини

Према подацима Центра, приликом напада на Брадину крајем маја 1992. године рањено је десет лица.

Табела Рањени српски цивили у Брадини крајем маја 1992. године

РБ	ID ¹⁸	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	51235	Глигоревећ	Максим	Милован	1966.	29.5.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је рањен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је заробљен и одведен у логор у ОШ у Љутој, а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином Долу на Бјелашници одакле је одведен у логор у Челебиће гдје је био све до размјене
2.	10063	Живак	Мирослав	Радивоје	1973.	30.05.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој и у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином долу на Бјелашници одакле је одведен у логор у Челебиће и за вријеме транспорта рањен. Из Челебића је одведен у логор у СД „Мусала“ гдје је био све до размјене
3.	10095	Куљанин	Војислав	Ђоко	1966.	30.5.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој, а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином Долу на Бјелашници одакле је одведен у логор у Челебиће и успут за вријеме транспорта рањен.

¹⁸ Исто.

РБ	ID ¹⁸	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							Из Челебића је одведен у логор „Силос“ гдје је био све до размјене
4.	10004	Куљанин	Милутин	Ђуро	1969.	30.05.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој, а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином долу на Бјелашници одакле је одведен у логор у Челебиће те у логор у СД „Мусала“ гдје је био све до размјене и успут за вријеме транспорта рањен.
5.	58542	Куљанин	Боривоје	Здравко	1963.	26.5.1992.	Рањен 26.5.1992. приликом напада на Брадину, али је успио пребјећи на слободну територију
6.	51859	Куљанин	Максим	Милан	1924.	29.5.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је рањен 29.5.1992. У Љутој у Калиновику те је заробљен и одведен у логор у ОШ у Љутој, а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином долу на Бјелашници, одакле је одведен у логор у Челебиће гдје је био све до размјене

РБ	ID ¹⁸	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
7.	51145	Куљанин	Мирко	Новица	1962.	30.05.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој, а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином долу на Бјелашници, одакле је одведен у логор у Челебиће и уснут за вријеме транспорта рањен. Из Челебића је одведен у логор у СД „Мусала“ гдје је био све до размјене
8.	51144	Куљанин	Драгољуб	Радован	1969.	24.5.1992.	Рањен 24.5.1992. приликом напада на Брадину те је заробљен и одведен у логор „Мусалу“ у Коњицу, а потом у логор у Челебићима и логор у ОШ у Коњицу те је поново враћен у Челебиће и „Мусалу“ гдје је био све до размјене
9.	8560	Мркајић	Петко	Десимир	1968.	26.07.1993.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој, а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином долу на Бјелашници, одакле је одведен у логор у Челебиће. Из Челебића је одведен у логор у СД „Мусала“ гдје је био све до размјене. Рањен у логору у СД „Мусала“ 26.7.1993.
10.	9183	Мркајић	Никола	Ристо	1964.	26.5.1992.	Рањен 26.5.1992. Приликом напада на Брадину те је заробљен и одведен у логор „Мусалу“ у Коњицу а потом у логор у Челебићима

РБ	ID ¹⁸	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							и логор у ОШ у Коњицу те је поново враћен у Челебиће и „Мусалу“ гдје је био све до размјене

Према подацима Центра, након напада крајем маја 1992. године убијено је још најмање 20 лица српске националности из Брадине.

Табела Убијени српски цивили након напада на Брадину крајем маја 1992. године

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	8519	Вујичић	Петар	Драган	1961.	30.5.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. У Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином Долу на Бјелашници одакле је требао бити одведен у логор у Челебиће али је успут за вријеме транспорта убијен 30.5.1992.
2.	6345	Глигоревих	Јеленко	Здравко	1951.	5.6.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима а потом 29.5.1992. у логор РК „Фамос“ у Храсници на Илици гдје је након звјерског мучења убијен 5.6.1992.
3.	13870	Глигоревих	Ђоко	Јован	1908.	5.8.1992.	Након напада на Брадину био у кућном притвору у селу гдје је 5.8.1992. убијен

¹⁹ Исто.

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
4.	39236	Глигоровић	Ђорђе	Тодор	1928.	Октобар 1994.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима а потом у логор у СД „Мусала“ гдје је звјерски мучен. Размјењен 6.10.1994. из логора те је од посљедица мучења у логору преминуо након пет дана
5.	12529	Ђорђевић	Марко	Петар	1965.	9.9.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. и одведен у логор у Крешеву а потом 2.6.1992. у логор у Каонику, Бусовача одакле је 9.9.1992. одведен на Тисовац крај Бусоваче гдје је убијен
6.	201	Куљанин	Васо	Босиљка	1939.	13.7.1992.	Након напада на Брадину остала у кућном притвору у селу те је 12.7.1992. заробљена и одведена у логор у ОШ у Брадини одакле је 13.7.1992. изведена, силована на Иван планини и на крају враћена у Брадину и убијена
7.	335	Куљанин	Васо	Драгослав	1969.	9.9.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. и одведен у логор у Крешеву а потом 2.6.1992. у логор у Каонику, Бусовача одакле је 9.9.1992. одведен на Тисовац крај Бусоваче гдје је убијен
8.	39306	Куљанин	Благоја	Милан	1908.	17.7.1992.	Након напада на Брадину остао у кућном притвору у селу те је 12.7.1992. заробљен и одведен у логор у ОШ у Брадини гдје је звјерски мучен и одакле је 13.7.1992.

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							одведен у Коњиц гдје је преминуо након пет дана од посљедица мучења
9.	10040	Куљанин	Мијат	Милорад	1924.	Јун 1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен. Из логора одведен након десетак дана у Доње Село, Коњиц гдје је од посљедица мучења у логору преминуо након неколико дана
10.	8510	Куљанин	Радмило	Милорад	1966.	10.6.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином Долу на Бјелашници одакле је одведен у логор у Челебиће гдје је након звјерског мучења убијен 10.6.1992.
11.	8513	Милошевић	Милан	Жељко	1962.	16.7.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 29.5.1992. у Љутој у Калиновику те је одведен у логор у ОШ у Љутој а потом у логор у хотелу „Фамос“ на Бабином Долу на Бјелашници одакле је одведен у логор у Челебиће гдје је након звјерског мучења преминуо 16.7.1992.
12.	8506	Миљанић	Саво	Гојко	1931.	30.05.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен те је од посљедица мучења преминуо 30.5.1992.
13.	9940	Мркајић	Спасоје	Војислав	1925.	19.8.1992.	Након напада на Брадину остао у кућном притвору у селу те је 12.7.1992.

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							заробљен и одведен у логор у ОШ у Брадини гдје је звјерски мучен и одакле је одведен у Коњиц у логоре у МУП-у и у СД „Мусала“ те је пуштен кући али је на путу преминуо од посљедица мучења 19.8.1992.
14.	9941	Мркајић	Мирко	Илија	1933.	4.7.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен. Из Челебића је одведен у логор у СД „Мусала“, Коњиц гдје је од посљедица мучења преминуо 4.7.1992.
15.	1443	Мркајић	Ђоко	Петар	1941.	31.5.1992.	Након напада на Брадину покушао пребјећи на слободну територију али је заробљен 28.5.1992. У Дугом Пољу у Трнову те је одведен у логор у хотелу „Фамос“ на бабином долу на Бјелашници а потом у хотел „Мразиште“ на Игману те у логор „Силос“ у Тарчину одакле је одведен у логор у Челебиће гдје је након звјерског мучења преминуо 31.5.1992.
16.	27094	Мркајић	Ђорђо	Петко	1928.	16.6.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен те је од посљедица мучења преминуо 16.6.1992.
17.	7727	Мркајић	Спасо	Саво	1932.	30.7.1994.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у СД „Мусала“ а одавде у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен. Отпуштен из логора 1.8.1992. те је од посљедица мучења у логору

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							преминуо 30.7.1994.
18.	1444	Мркајић	Ристо	Шћепан	1929.	6.6.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен. Из Челебића је одведен у логор у СД „Мусала“, Коњиц гдје је од посљедица мучења преминуо 6.6.1992.
19.	9852	Самоуковић	Недељко	Бошко	1933.	15.7.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима гдје је звјерски мучен те је од посљедица мучења преминуо 15.7.1992.
20.	12494	Хрњез	Илија	Милош	1929.	3.6.1992.	Заробљен приликом напада на Брадину те је одведен у логор у Челебићима а потом 29.5.1992. у логор РК „Фамос“ у Храсници на Илици гдје је након звјерског мучења убијен 3.6.1992.

НЕПРИЈАТЕЉСКЕ ВОЈНЕ ФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У НАПАДУ

У злочину над српским народом у мјесту Брадина учествовала је, као и много пута до тада, удружена муслиманско-хрватска коалиција оружаних снага.

С обзиром да је Брадина била насељена искључиво српским становништвом, непријатељске оружане формације које су учествовале у нападу на Брадину биле су састављене већином од муслимана и Хрвата из околних села на територији општине Коњиц, као и из самог мјеста Коњица. Немали број непосредних извршилаца овог злочина био је добро познат српским жртвама јер су многе од њих често сретали обављајући своје свакодневне активности прије избијања ратних немира.

У априлу 1992. године у Коњиц долази једна чета добровољаца из Сплита која је бројала око стотину људи и већ тада постаје јасно шта се спрема српском народу у времену које долази.

Муслиманско становништво формира војне и паравојне формације регрутујући људство и из редова локалне организације СДА која је прва од три националне странке формирала своје органе у Коњицу и која је имала велику улогу у самом наоружавању муслиманског становништва.

Конкретно, удружени припадници тзв. А БиХ, ТО Коњиц и припадници МУП-а Коњиц, као и снаге ХОС-а су починили овај срамотан злочин над недужним српским народом.

ПРАВОСУДНИ ПРОЦЕСИ

Пред Хашким трибуналом за злостављање Срба у логору „Челебићи“, а у којем је био заточен већи број Срба из Брадине, процесуирана су три лица бошњачке националности и једно хрватске. Здравко Муцић је правоснажно осуђен на девет година, Хазим Делић на 18, Есад Ланцо на 15 година, а Делалић Зејнил је ослобођен.

Пред Судом БиХ дуго година није било процеса који се односе на Брадину те је до сада правоснажно осуђено само једно лице чији се злочини могу довести и у везу са злочинима у Брадини, односно у логору „Челебићи“ (Мацић Есо) и он је осуђен на 11 година. За наношење тешке тјелесне и душевне боли над цивилима српске националности након њиховог заробљавања у Брадини био је оптужен Мацић Миралем, али је поступак против њега обустављен због смрти.

Тужилаштво БиХ је тек крајем 2017. године подигло оптужницу против Есада Рамића и још 16 лица којом су инкриминисани за напад, убиства и злостављања у логорима у општини Коњиц, а између осталог и у Брадини.

Када је ријеч о ентитетском правосуђу, пред Кантоналним судом у Мостару до сада је осуђено само једно лице (Пињић Салем) на седам година и то за убиство Босиљке Куљанин у јулу 1992. године.